

АНДЖЕЙ САПКОВСЬКИЙ **ВІДЬМАК**

ПЕРШЕ КОМЕНТОВАНЕ ВИДАННЯ

Магія Анджея Сапковського — у його вмінні з ліризмом і сарказмом створити уявний світ, кожен з мешканців якого, кожне місце і кожна подія настільки нагадують нам світ реальний, сучасний, що відірватися від книжок неможливо. Саме тому героїчна сага про відьмака посідає четверте місце за накладом у Польщі, нагороджена преміями імені Януша Зайделя, преміями SFinks, а 2010 року Анджей Сапковський отримав почесну нагороду Європейського співтовариства наукової фантастики EuroCon «Гранд Майстер».

Три роки тому у битві при Соддені була зупинена смертоносна навала Нільфгарду. Але тепер вороже королівство діє підступом і зрадою, підбурюючи білок-скойа'таелів на нові й нові напади. І знову проливається кров ельфів, гномів, людей... А в Каер Морені вперше за багато років з'явилася вихованка. Маленька Цірі переховується у Відьмачому Оселищі, долаючи нелегку Геральтову науку захищати беззбройних, і потайки мріє про помсту. У страшних снах вона бачить чорного рицаря з пір'ям хижого птаха на шоломі. Ці сни — ознака магічного дару. Щоб керувати ним, Цірі потребує наставниці-чарівниці. Тож Геральт і Йеннефер мусять зустрітися знову. Напередодні Часу Погорди...

The Witcher 3: Wild Hunt вже у продажу!

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-8350-3

9 786171 283503

The Witcher® is a trademark of CD PROJEKT S.A.
The Witcher game © CD PROJEKT S.A. All rights reserved.
The Witcher game is based on the prose of Andrzej Sapkowski.
All other copyrights and trademarks are the property of their respective owners.
Cover illustration: © CD PROJEKT S.A.

АНДЖЕЙ САПКОВСЬКИЙ **ВІДЬМАК** КРОВ ЕЛЬФІВ

АНДЖЕЙ САПКОВСЬКИЙ

ОСТАННЄ БАЖАННЯ

МЕЧ ПРИЗНАЧЕННЯ

КРОВ ЕЛЬФІВ

ЧАС ПОГОРДИ

ХРЕЩЕННЯ ВОГНЕМ

ВЕЖА ЛАСТІВКИ

ВОЛОДАРКА ОЗЕРА

СЕЗОН ГРОЗ

Andrzej Sapkowski

WIEDŹMIN

KREW ELFÓW

Powieść

Анджей Сапковський

ВІДЬМАК

КРОВ ЕЛЬФІВ

Роман

ХАРКІВ **2021** **КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ**

УДК 821.162.1
С19

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Sapkowski A. Wiedźmin. Krew Elfów / Andrzej Sapkowski. —
Warszawa : SuperNowa, 2014. — 340 p.

Публікується з дозволу автора і його літературних агентів,
NOWA Publishers
й Агентства Олександра Корженевського

Обережно! Ненормативна лексика!

Переклад з польської *Сергія Легези*
Коментарі *Сергія Легези* й *Олеси Стужук*

Художнє оформлення *Катерини Кравець*

ISBN 978-617-12-8350-3
ISBN 978-83-7578-065-9 (пол.)

© Andrzej Sapkowski, Warszawa,
2014
© CD PROJEKT S.A., карта, обкла-
динка
© Nemigo Ltd, видання україн-
ською мовою, 2021
© Книжковий Клуб «Клуб Сімей-
ного Дозвілля», переклад та
художнє оформлення, 2016

Elaine blath, Feainnewedd
Dearme aen a'caelme tedd
Eigean evelien deireadh
Que'n esse, va en esseath
Feainnewedd, elaine blath!

*«Квіточка»,
колискова й популярна
дитяча лічилка ельфів*

Істинно кажу вам, се надходить вік меча й сокири, вік вовчої завірюхи. Надходить Час Білої Стужі й Білого Світла, Час Шаленства й Час Погорди, Tedd Deireadh, Час Кінця. Світ умре серед морозу й відродиться разом із новим сонцем. Відродиться зі Старшої Крові, із Hen Ichaer, із зерна засіяного, зерна, що не зійде, але полум'ям вибухне. Ess'tuath esse! Так буде! Видивляйтеся знаки! Які ж то будуть знаки, речу вам — спершу спливе земля кров'ю Aen Seidhe, Кров'ю Ельфів.

*Aen Ithlignespeath,
пророцтво Ітлінне Еглі еп Евенісн*

Місто палало.

Вузькі вулички, що вели до рову, до першої тераси, дихали димом і жаром, полум'я жерло тісно скупчені стріхи садиб, лизало мури замку. Із заходу, з боку портової брами, наростав лемент, відгомін завзятої битви, й глухі удари тарану, що стрясали мур.

Нападники вдарили несподівано, проломивши барикаду, яку боронили нечисленні солдати, міщани з алебардами й арбалетники з цехів. Укриті чорними капаризонами¹ коні перелітали над загорожею, наче привиди, сяючі, іскристі клинки сяяли смерть серед оборонців, що кидалися вже навтьоки.

Цірі відчула, як рицар, який віз її у сідлі, різко зупиняє коня. Почула його крик.

— Тримайся! — кричав він. — Тримайся!

Інші рицарі в кольорах Цінтри випередили їх, із розгону зіткнулися з нільфгардцями. Цірі бачила то лише мить, краєчком ока — шалений вир блакитно-золотих і чорних плащів серед брязкоту сталі, стукоту клинків по щитах, іржання коней...

Крик. Ні, не крик. Вереск.

Тримайся!

Страх. Кожен поштовх, кожне шарпання, кожен стрибок коня до болю рве долоні, стиснуті на ремені. Ноги в болісних корчах не знаходять опори, очі сльозяться від диму. Рука, що її обіймає, —

---

¹ Капаризон — бойова захисна попона на коня, зроблена з товстої повсті або схожого матеріалу; часто розмальовувалася у гербові кольори.

давить, душить, болісно стискає ребра. Навколо наростає крик, такий, якого вона досі ніколи не чула. Що треба зробити людині, аби вона так кричала?

Страх. Страх, що обезвладнює, паралізує, душить.

Знову брязкіт заліза, хропіння коней. Будинки навколо танцюють, вікно, звідки б'є полум'я, раптом виявляється там, де мить тому була брудна вуличка, встелена трупами, завалена кинутим майном біженців. Рицар за її спиною раптом захлинається дивним, хриплим кашлем. На руку, вчеплену в ремінь, бризкає кров. Вереск. Свист стрілі.

Падіння, струс, болісний удар об обладунок. Поряд — тупіт копит, над головою пролітають кінське черево й зношена підпруга, ще одне кінське черево, віється чорний капаризон. Хекання, таке, що видає лісоруб, рубаючи деревину. Але це не дерево, це залізом об залізо. Крик, здавлений і глухий, зовсім поряд із нею щось велике й чорне з плеском валиться у грязюку, бризкає кров'ю. Броньована нога тремтить, сіпається, оре землю величезною острогою.

Шарпання. Якась сила підкидає її вгору, витягає на луку сідла. Тримайся! Знову ривки, гонитва, шалений галоп. Руки й ноги відчайдушно шукають, на що спертися. Кінь стає дибки. Тримайся!.. Немає опертя. Немає... Немає... Є кров. Кінь падає. Не можна відскочити, не можна виборсатися, вирватися із тиску вкритих кольчугою рук. Не можна втекти від крові, що ллється на голову, карк.

Струс, хлюпання грязюки, різкий удар об землю, дивовижно нерухому після дикої скачки. Пронизливий храп та виск коня, що намагається підняти крижі¹. Гупання підков, мигтіння кінських бабок і копит. Чорні плащі та капаризони. Крик.

На вуличці — вогонь, ревуча червона стіна вогню. На її тлі вершник, великий, сягає, здається, головою палаючих дахів. Укритий чорним капаризоном кінь танцює, трясє головою, ірже.

¹ Крижі — тут: задня частина тулуба тварини.

Вершник дивиться на неї. Цірі бачить блиск очей у шпарині великого шолому, оздобленого крилами хижого птаха. Бачить відблиск пожежі на широкому клинку меча, що той тримає у низько опущеній руці.

Вершник дивиться. Цірі не може поворухнутися. Їй перешкоджають безвладні руки вбитого, які обплітають її у поясі. Їй не дає ворухнутися щось важке й мокре від крові, щось, що лежить на її стегні й притискає її до землі.

Їй не дає ворухнутися страх. Потворний страх, він скручує нутрощі, призводить до того, що Цірі перестає чути квиління пораненого коня, ревіння пожежі, верески мордованих людей і стукіт барабанів. Єдине, що є, що враховується, що має значення, — це страх. Страх, який набув подоби чорного рицаря в оздобленому пір'ям шоломі, котрий завмер на тлі червоної стіни шаліючого полум'я.

Вершник спиняє коня, крила хижого птаха на його шоломі тріпочуть, птах зривається в політ. В атаку на беззбройну, паралізовану від страху жертву. Птах — а може, рицар — кричить, скрекоче, страшно, жорстоко, тріумфально. Чорний кінь, чорний обладунок, чорний довгий плащ, а за усім тим вогонь, море вогню.

Страх.

Птах скрекоче. Крила б'ються, пір'я лупить його по обличчю.

Страх!

На допомогу. Чому мені ніхто не допомагає? Я сама, я мала, я беззбройна, не можу рухатися, не можу навіть видобути голос із перехопленого горла.

Чому ніхто не приходять мені на допомогу?

Я боюся!

Очі, що палають у шпарині великого крилатого шолома. Чорний плащ закриває все...

— Цірі!

Вона прокинулася залита потом, задерев'яніла, а її власний крик, крик, що її розбудив, усе ще тремтів, вібрував десь усередині, за грудиною, палив пересохлу горлянку. Боліли руки, стиснуті на попони, боліли плечі...

— Цірі. Заспокійся.

Навколо була ніч, темна й вітряна, вона одностайно й мелодійно шуміла кронами сосен, поскрипувала стовбурами. Не було вже пожежі й крику, була тільки ця тиха колискова. Поряд пульсувало світлом і теплом вогнище бівуаку, полум'я відблискувало на пряжках упряжі, червоно відбивалося на руків'ї й окутті меча, спертого на сідло, що лежало на землі. Не було іншого вогню й іншого заліза. Рука, що торкалася її щоки, пахла шкірою та попелом. Не кров'ю.

— Геральте...

— То був тільки сон. Поганий сон.

Цірі сильно затремтіла, підтягуючи до себе ноги й руки.

Сон. Тільки сон.

Вогнище вже встигло пригаснути, березові поліна стали червоними й прозорими, вони потріскують, плюються блакитним полум'ям. Полум'я освітлює біле волосся і гострий профіль чоловіка, який накриває її попоною й кожухом.

— Геральте, я...

— Я поряд. Спи, Цірі. Ти мусиш відпочити. Попереду ще далекий шлях.

«Я чую музику, — подумала вона раптом. — У тому шумі... є музика. Музика лютні. Й голоси. Княжна з Цінтри... Дитя призначення... Дитя старшої крові, Крові Ельфів. Геральт із Рівії, Білий Вовк, і його призначення. Ні, ні, то легенда. Вигадка поета. Вона мертва. Забито її на вулицях міста, коли тікала...»

Тримайся... Тримай...

— Геральте?

— Що, Цірі?

— Що він мені зробив? Що тоді сталося? Що він... мені зробив?

— Хто?

— Рицар... Чорний рицар із пір'ям на шоломі... Я нічого не пам'ятаю. Він кричав... і дивився на мене. Не пам'ятаю, що сталося. Тільки те, що я боялася... Так страшенно боялася...

Чоловік нахилився, полум'я вогнища відблиснуло в його очах. Це були дивні очі. Дуже дивні. Раніше Цірі лякалася цих очей, не любила в них дивитися. Але це було давно. Дуже давно.

— Я нічого не пам'ятаю, — прошепотіла вона, шукаючи його руку, тверду й шорстку, наче необроблене дерево. — Той чорний рицар...

— Це був сон. Спи спокійно. Це вже не повернеться.

Цірі вже чула такі запевнення, раніше. Повторювано це їй багаторазово, багато, багато разів заспокоювали її, розбуджену посеред ночі власним криком. Але зараз було інакше. Зараз вона вірила. Тому що тепер це говорив Геральт із Рівії, Білий Вовк. Відьмак. Той, хто був її призначенням. Кому вона була призначена. Відьмак Геральт, який знайшов її посеред війни, смерті та розпачу, забрав із собою і пообіцяв, що вони вже ніколи не розстануться.

Вона заснула, не відпускаючи його долоні.

* * *

Бард закінчив співати. Трохи нахиливши голову, він повторив на лютні провідний мотив балади, легенько, тихо, всього на тон вище від учня, який йому акомпанував.

Ніхто не озвався. Окрім музики, що стихала, чути було лише шум листя і скрипіння гілок гігантського дуба. Аж раптом протягло за мекала коза, прив'язана мотузкою до якогось із возів, що оточували престаре дерево. Тоді, наче за сигналом, один із зібраних у велике півколо слухачів устав. Відкинувши на руку темно-синій, гаптований золотом плащ, він уклонився церемонно й вишукано.

— Дяка тобі, майстре Любистку, — сказав він звучно, хоча й неголосно. — Нехай же я, Радкліф з Оксенфурта, Майстер Магічних Арканів, як беззаперечний виразник думки усіх присутніх тут, промовлю слова подяки й визнання твоєї великої майстерності й твого таланту.

Чародій обвів поглядом тих, хто тут зібрався, а було їх добряче за сотню, розсілися вони тісним півколом біля підніжжя дуба,

стояли, сиділи на возах. Слухачі кивали, перешіптувалися. Кілька осіб заплескали, ще кілька вітали співака піднятими долонями. Розчулені жіночки шморгали носами й витирали очі, чим могли, залежно від стану, професії та заможності: селянки — зап'ястком чи верхом долоні, дружини купців — лляними хустками, ельфійки й шляхтички — батистом, а три доньки комеса¹ Віліберта, який заради виступу прославленого трубадура перервав разом із усім своїм почтом соколине полювання, шмаркали звучно й пронизливо у витончені вовняні кашне кольору гнилої зелені.

— Не буде перебільшенням, — продовжив чародій, — сказати, що ти зворушив нас до глибин, майстре Любистку, що змусив ти нас задумуватися і дивуватися, схвилював наші серця. Нехай же дозволено мені буде виразити тобі наші вдячність та пошану.

Трубадур устав і вклонився, обмітаючи коліна прип'ятим до химерного капелюшка пером чаплі. Учень урвав гру, вишкірився і також вклонився, але майстер Любисток грізно глянув на нього й гарикнув напівголоса. Хлопець опустил голову й продовжив тихенько бренькати на струнах лютні.

Зібрання пожвавилось. Купці з каравану, пошепотівшись між собою, викотили під дуб чималу діжечку пива. Чародій Радкліф занурився у тиху розмову із комесом Вілібертом. Дочки комеса припинили шморгати й дивилися на Любистка палкими очима. Бард того не помічав, саме поглинутий посиленням посмішок, підморгувань та блиску зубів у бік гордовито-мовчазної купки мандрівних ельфів, а особливо до однієї з ельфійок, темноволосої красуні з великими очима, у маленькому горностаєвому капелюшку. Любисток мав конкурентів — власницю великих очей і красивого капелюшка помітили й також обдаровували промовистими поглядами інші слухачі: рицарі, жаки й ваганти. Ельфійка, явно рада з того інтересу, скубла мереживні манжети блузки й тріпотіла віями, але ельфи, які її супроводжували, оточили її з усіх боків, не приховуючи своїх почуттів до залиціальників.

---

¹ Комес — тут: командувач військами, розташованими в провінції.

Галявина під дубом Блеоберісом, місце частих віче, дорожніх стоянок і зустрічей мандрівників, славилася толерантністю та відкритістю. Друїди, які опікувалися віковичним деревом, звали галявину Місцем приязні й охоче приймали тут будь-кого. Але навіть у виняткових випадках, таких, як щойно закінчений виступ славетного на весь світ трубадура, мандрівники трималися власних, досить чітко ізольованих одна від одної груп. Ельфи купчилися з ельфами. Гномські ремісники групувалися разом зі своїми озброєними до зубів побратимами, винайнятими в охорону купецьких караванів, і терпіли поряд із собою щонайбільше гномів-гірників і фермерів-половинчиків. Й усі нелюди зберігали також дистанцію з людьми. Люди відповідали нелюдам тією ж монетою, але й серед них самих не спостерігалось повної інтеграції. Шляхта презирливо споглядала на купців і мандрівних торговців, а жовніри й найманці відсувалися від пастухів у смердючих кожухах. Нечисленні чародії й адепти ізолювалися повністю й усіх навколо однаково обдаровували зверхністю. За тло служила щільна, темна, похмура й мовчазна громада хлопів. Ці, лісом піднятих над головами грабель, вил і цепів нагадуючи армію, ігнорували все й усіх.

Винятком, як завжди, були діти. Звільнена від необхідності дотримуватися тиші, як під час виступу барда, шмаркатерія з диким вереском погнала до лісу, аби там із захватом віддатися грі, чії правила були б незрозумілими для того, хто вже попрощався зі щасливими роками дитинства. Малі люди, ельфи, гноми, половинчики, напівельфи, чвертьельфи й карапузи загадкової масті не знали й не визнавали расових і суспільних поділів. Поки що.

— І справді! — крикнув один із присутніх на галявині рицарів, худий, наче тичка, здоровань у червоно-чорному вамсі, оздобленому трьома крокуючими левами. — Добре ви сказали, пане чародію! Пречудові то були балади, честю клянуса, мосьпане Любистку, якщо колись будете біля Лисорогу, замку мого сеньйора, то в'їжджайте, ані хвильки не роздумуйте. Пригостимо вас, наче князя, та що я там кажу, наче самого короля Візіміра! Клянуса моїм мечем, чув я чимало менестрелів, але де їм рівнятися

з вами, майстре! Прийміть від нас, уроджених та пасованих, шану і повагу вашому мистецтву!

Безпомилково відчуваючи відповідний момент, трубадур підморгнув учневі. Хлопець відклав лютню й підняв із землі шкатулочку, що використовувалася для збирання серед слухачів більш матеріальних виразів визнання. Він завагався, обвів поглядом натовп, після чого відклав шкатулочку і підхопив чимале цеберко, що стояло поруч. Майстер Любисток ласкавою посмішкою схвалив розсудливість юнака.

— Майстре! — крикнула одна з жіночок, сидячи на возі з написом «Вера Левенгаупт і Сини», навантаженому виробами з лозняка. Синів ніде не було видно, напевне займалися розтринькуванням заробленого мамцею майна. — Майстре Любистку, як же воно? Залишите нас у невпевненості? Адже це не кінець вашої балади? Заспівайте ж нам про те, що було далі!

— Пісні та балади, — уклонився артист, — не скінчаються ніколи, о, пані, бо поезія є вічною і безсмертною, не знає вона ані кінця, ані початку...

— Але що було далі? — не давала збити себе з пантелику торговка, щедро й з брязкотом сиплячи монетами до цеберка, підставленого учнем. — Хоча б скажіть нам про те, якщо не маєте бажання співати. Не було у ваших піснях жодних імен, але ж ми знаємо, що отой оспіваний вами відьмак — то ніхто інший, як славетний Геральт із Рівії, а ота чародійка, до якої він палає гарячим коханням, — то не менш славетна Йеннефер. А оте Дитя Несподіванка, приречене й призначене відьмакові, — це ж Цірілла, нещаслива княжна зі зруйнованої загарбниками Цінтри. Чи ж не так?

Любисток усміхнувся зарозуміло й таємничо.

— Співаю я про справи універсальні, достойна добродійко, — заявив. — Про емоції, що можуть стати таланом кожного. Не про конкретних осіб.

— Авжеж! — крикнув хтось із натовпу. — Кожен знає, що співи ваші про відьмака Геральта мовили!

— Так, так! — запищали хором дочки комеса Віліберта, сушачи мокрі від сліз кашне. — Співайте ще, майстре Любистку! Що далі було? Чи відьмак і чародійка Йеннефер урешті знайшли одне одного? І чи кохали? Чи були щасливі? Ми хочемо знати! Майстре, майстре!

— Та де там! — крикнув гортанно ватажок групи гномів, трясучи довгою, до пояса, рудою бородою. — Гімно це — княжни, чародійки, призначення, кохання та інша жіноча дурня. Це ж усе, перепрошую, пане поете, брехня, чи то вимисел поетичний, для того аби доладно було й зворушливо. Але військові історії, такі як різанина й пограбування Цінтри, як битви при Марнадалі та Соддені, про отечко ви нам пречудово проспівали, Любистку! Ха, не шкода й сріблом сипнути за таку пісню, що серце воїна радує! І видко було, що ані крихти ви не брешете, то я кажу, Шелдон Скаґґс, а я брехню від правди вмю відрізнити, бо я ж під Содденом був, я ж проти нільфгардських загарбників стояв там із сокирою в руці...

— Я, Донімір із Троя, — крикнув худий рицар із трьома левами на вамсі, — був в обох битвах за Содден, але ж вас там не бачив, пане гноме!

— Бо ж ви, певно, табір пильнували! — відрізав Шелдон Скаґґс. — А я ж у першій лінії був, там, де гаряче було!

— Зважай, що патякаєш, бороданю! — почервонів Донімір із Троя, підтягуючи рицарський пояс, обтяжений мечем. — І на кого!

— Сам зважай! — Гном хлопнув долонею по заткнутій за пояс сокирі, повернувся до компаньйонів і вишкірився. — Бачили його? Рицар йоханий! Гербовий! Три леви на щиті! Двоє серуть, третій гарчить!

— Мир, мир! — Сивоволосий друїд у білих шатах різким владним голосом запобіг скандалу. — Не годиться, панове мої! Не тут, не під гіллям Блеоберіса, дуба, старшого за всі суперечки та сварки цього світа! І не в присутності поета Любистка, чії балади повинні вчити нас любові, а не чварам.

— Слушно! — підтримав друїда низький товстий жрець із обличчям, що блищало від поту. — Дивитесь, а очей не маєте, слухаєте,

а вуха ваші глухі. Бо любові божої немає у вас, бо порожні ви, наче діжки...

— Якщо вже про діжки мова, — запищав довгоносий гном з воза, оздобленого написом: «Залізний реманент, вироблення і продаж», — то викотіть іще одну, панове цехові! Поетові Любистку, напевне, в горлянці пересохло, та й нам через зворушеність непереливки!

— Воістину, наче діжки порожні, кажу вам! — заглушив гнома жрець, не маючи наміру дати збити себе з пантелику й уврати проповідь. — Нічого ви з балад пана Любистка не зрозуміли, нічому не навчилися. Не зрозуміли ви, що балади ті про долю людську говорили, про те, що є ми іграшками в руках богів, а країни наші — божі ігрища. Балади мовили про призначення, про призначення усіх нас, а легенда про відьмака Геральта й княжну Ціріллу, хоча й покладена на правдиве тло тієї війни, — тільки метафора, витвір уяви поета, який тому мав служити...

— Мариш ти, святий муже! — закричала з висоти свого воза Вера Левенгаупт. — Яка легенда? Який витвір уяви? Уже хто-хто, а я відьмака Геральта із Рівії знаю, бачила його на власні очі, у Визімі, коли він доньку короля Фольтеста відчарував. А пізніше зустріла я його на Купецькому тракті, де він на прохання Гільдії забив жорстокого грифона, який на каравани нападав, і учинком тим він багатьом добрим людям життя врятував. Ні, не легенда це й не байка. Правду, щирю правду проспівав нам тут майстер Любисток.

— Підтверджую, — сказала струнка воїтелька з чорним, гладенько зачесаним назад і заплетеним у косицю волоссям. — Я, Райла з Лірії, також знаю Геральта Білого Вовка, славетного переможця потвор. Не раз і не два також бачила я і чародійку Йеннефер, бо бувала я в Едірні, у місті Венгерберзі, де ота пані має садибу. Втім, про те, що оті двоє кохали одне одного, нічого мені невідомо.

— Але це мусить бути правдою, — відізвалася раптом мелодійним голосом вродлива ельфійка в горностаєвому капелюшку. — Така чарівна балада про кохання не може бути неправдивою.

— Не може! — підтримали ельфійку дочки комеса Віліберта і як по команді витерли очі кашне. — Аж ніяк не може!

— Мосьпане чародію! — Вера Левенгаупт звернулася до Радкліффа. — Кохали вони одне одного чи ні? Ви напевне знаєте, як воно з ними було насправді, із відьмаком і отією Йеннефер. Відхиліть же завісу таємниці!

— Якщо пісня говорить, що кохали, — посміхнувся чародій, — то так воно й було, і кохання те переживе століття. Така ж бо сила поезії.

— Балакають, — втрутився раптом комес Віліберт, — що Йеннефер з Венґерберга загинула на Содденській горі. Кілька там чародійок загинуло...

— Неправда це, — сказав Донімір із Троя. — Немає на пам'ятнику її імені. Мій це край, неодноразово бував я на Горі й вирізьблені на пам'ятнику написи — читав. Троє чародійок там загинуло. Трісс Мерігольд, Литта Нейд на прізвисько Корал... Гм-м... Ім'я третьої вилетіло з моєї пам'яті...

Рицар глянув на чародія Радкліффа, але той лише посміхався, не говорячи ані слова.

— А отой відьмак, — раптом крикнув Шелдон Скагґс, — той Ґеральт, що оту Йеннефер кохав, то ж і він, подекують, уже землю гризе. Чув я, що затовкли його десь на Заріччі. Убивав він потвор, убивав, ач втрапила коса на камінь. Так воно вже є, людя, хто мечем воює, той від меча й гине. Кожен колись на кращого втрапить і заліза скуштує.

— Не вірю. — Струнка войовниця викривила бліді губи, сплюнула презирливо на землю, зі скреготом схрестила на грудях зап'ястки в кольчужній сітці. — Не вірю я, щоб Ґеральт із Рівії міг на кращого втрапити. Доводилося мені бачити, як той відьмак мечем володіє. Він просто нелюдськи швидкий...

— Добре сказано, — втрутився чародій Радкліфф. — Нелюдськи. Відьмаки є мутантами, тому швидкість їхніх реакцій...

— Не розумію, про що ви говорите, пане магіку. — Войовниця скривила губи ще паскудніше. — Занадто вже ваші слова вчені.

Я одне відаю: жоден рубайло, якого знала я чи знаю, не може рівнятися із Геральтом з Рівії, Білим Вовком. Тому я не вірю, що міг він бути переможеним у битві, як пан гном тут теревенить.

— Кожен рубайло — дупа, якщо ворогів купа, — відгукнувся прислів'ям Шелдон Скагґс. — Так ельфи кажуть.

— Ельфи, — прохолодно заявив високий світловолосий представник Старшого Люду, який стояв поряд із чарівним капелюшком, — не звикли висловлюватися так по-простацькому.

— Ні! Ні! — запищали з-за зелених кашне дочки комеса Віліберта. — Відьмак Геральт не міг загинути! Відьмак знайшов призначену йому Цірі, а потім чародійку Йеннефер, і всі троє жили довго й щасливо! Правда ж, майстре Любистку?

— Це ж балада була, зацні панянки, — позіхнув спраглий до пива гном, виробник залізного реманенту. — Де б у баладі правду шукати? Правда — одне, поезія — інше. Узяти хоча б оту... Як її там було? Цірі? Ну, славетну Несподіванку. Уже ж її пан поет цілком з пальця висмоктав. Бував я у Цінтрі, та й не раз, і знаю, що тамтешній король і королева бездітною парою жили, ані дочки, ані сина не мали...

— Брехня! — крикнув рудий чоловік у куртці з тюленячої шкіри, з картою хусткою на голові. — Королева Каланте, Левиця з Цінтри, мала доньку, звали її Паетта. Ота разом із чоловіком пропала під час морської бурі, морська безодня їх поглинула, обидвох.

— Самі ж бачите, не брешу я! — призвав усіх у свідки залізний реманент. — Паеттою, а не Цірі, звалася принцеса Цінтри.

— Цірілла, прозвана Цірі, власне, донька отієї втонулої Паетти, — пояснив рудий. — Онука Каланте. Не принцесою вона була, а княжною Цінтри. Саме вона — оте призначене відьмакові Дитя-Несподіванка, це її, ще до того як народилася, королева поглялася віддати відьмакові, як це пан Любисток наспівував. Але відьмак її знайти та забрати не зміг, тут пан поет із правдою розминувся.

— Розминувся, аякже, — втрутився у розмову жилавий молодик, який, судячи з одягу, був підмайстром у мандрівці, яка

передувала екзамену на майстра. — Оминуло відьмака його призначення. Цірілла загинула під час облоги Цінтри. Королева Каланте, перш ніж кинутися з вежі, власноруч заподіяла княжні смерть, аби живою та не потрапила у пазурі Нільфгарду.

— Не так воно було, зовсім не так, — запротестував рудий. — Княжну вбили під час різанини, коли намагалася вона втекти з міста.

— Так чи інакше, — крикнув залізний реманент, — не отримав відьмак отієї Цірі! Збрехав поет!

— Але красиво збрехав, — сказала ельфійка в капелюшку, притуляючись до високого ельфа.

— Не про поезію тут мова, тільки про факти! — заволав підмайстер. — Кажу ж, княжна загинула від рук власної бабці. Кожен, хто в Цінтрі був, може те підтвердити!

— А я кажу, що вбито її на вулицях, коли втікала, — заявив рудий. — Знаю про те, бо, хоч і не родом із Цінтри, був я у дружині ярла зі Скелліґе, який допомагав Цінтрі під час війни. Король Цінтри, Ейст Турсех, як усі знають, за походженням із островів Скелліґе, був ярлу дядьком. А я у дружині ярла бився у Марнадалі й у Цінтрі, а потім, після поразки, під Содденом...

— Ще один комбатант¹, — буркнув Шелдон Скагґсе до гномів, які збилися навколо нього. — Самі герої й воїни. Гей, людці! Чи є між вами хоч один, котрий не воював під Марнадалем чи Содденом?

— Жарти не на часі, Скагґсе, — докірливо промовив високий ельф, обіймаючи красу в капелюшку в спосіб, що мав би розвіяти можливі сумніви інших залицяльників. — Нехай тобі не здається, що під Содденом ти бився сам-один. Я, щоб далеко не шукати, також брав у тій битві участь.

— Цікаво, з якого боку, — сказав Радкліффу комес Віліберт пошепки, але добре чутно, що ельф цілковито проігнорував.

— Як скрізь відомо, — продовжував він, навіть не глянувши в бік комеса й чародія, — десь понад сто тисяч вояків устало на полі

¹ Комбатант — особа, яка входить до складу збройних сил країни, що воює, й може безпосередньо брати участь у воєнних діях.

в другій битві під Содденом, з яких щонайменше тридцять тисяч було вбито чи покалічено. Подякувати нам належить панові Любистку, що в одній зі своїх балад він увіковічив той славетний, але страшний бій. І в словах, і в мелодії тієї пісні чув я не вихваляння, а попередження. Повторюю, хвала й безсмертна слава панові поетові за баладу, яка, може, дозволить у майбутньому уникнути повторення трагедії, якою була та жорстока й непотрібна війна.

— Ич, — сказав комес Віліберт, дивлячись на ельфа з викликом. — Цікаві речі ви, мосьпане, відшукали в баладі. Кажете, непотрібна війна? Хотіли б уникнути трагедії у майбутньому? Маємо ми розуміти, що, коли б Нільфгард ударив по нам знову, ви радили б капітулювати? Покірно прийняти нільфгардське ярмо?

— Життя — це дар безцінний, і належить його берегти, — холодно відказав ельф. — Ніщо не виправдовує різанин і гекатомб¹, якими були обидві битви за Содден, і програна, і виграна. Обидві коштували для вас, людей, тисяч життів. Втратили ви нечуваний потенціал...

— Ельфійські балачки! — вибухнув Шелдон Скагґс. — Дурнувата балаканина! То була ціна, яку треба було заплатити, щоб інші могли жити гідно й у мирі, замість того аби дати нільфгардцям закувати себе в кайдани, осліпити, загнати під батіг до сіркових шахт і соляних копалень. Ті, хто загинув геройською смертю і, дякуючи Любистку, житиме вічно в нашій пам'яті, навчили нас, як боронити власний дім. Співайте ваші балади, пане Любистку, співайте їх усім. Не піде наука ваша плазом, а повернеться до всіх нас, от побачите! Бо не сьогодні, так завтра Нільфгард рушить на нас знову, запам'ятайте ці слова! Зараз вони зализують рани й відпочивають, але вже наближається день, коли знову побачимо ми їхні чорні плащі й пір'я на шоломах!

— І чого їм від нас треба? — скрикнула Вера Левенгаупт. — Чого вони на нас визвірилися? Чого не залишать нас у спокої, не дадуть жити й працювати? Чого вони хочуть, ті нільфгардці?

¹ Гекатомба — тут: жорстоке й безглузде знищення великої кількості людей.

- Хочуть нашої крові! — гарикнув комес Віліберт.
- І нашої землі! — завив хтось із натовпу хлопів.
- І наших баб! — підтримав Шелдон Скагґс, грізно блискаючи очима.

Кілька осіб пирхнуло від сміху, але нишком і крадькома. Бо хоча ідея, що хтось окрім ґномів зміг би хотіти винятково непривабливих ґномок, була кумедною, але це була небезпечна тема для кпинів і жартів, особливо в присутності низьких, кремезних і бородатих мосьпанів, чії сокири й корди мали гидку звичку надзвичайно швидко вискакувати з-за поясів. А ґноми, з невідомих причин свято переконані, що весь світ пожадливо зазіхає на їхніх дружин і доньок, були в цих питаннях невимовно дратівливими.

— Це колись мало настати, — заявив раптом сивий друїд. — Це мало статися. Забули ми, що не самі на цьому світі, що не є ми пупом цього світу. Як дурні, ліниві, нажерті карасі в замуленому ставку, не вірили ми в існування щук. Дозволили ми, щоби світ наш, отой ставок, замулився, заблагнився і змарнів. Роззирніться навколо — всюди злочини й гріх, хтивість, гонитва за зиском, сварка, незгода, занепад звичаїв, відсутність пошани до всіх цінностей. Замість жити так, як наказує Природа, почали ми ту Природу нищити. І що маємо? Повітря отруєне смородом горнів, ріки та ручаї занапашені бійнями та дубильнями, ліси витято без пам'яті... Ха, навіть на живій корі святого Блеоберіса, тільки гляньте, о, тут, над головою пана поета, цизориком вирізано огидний напис. До того ж ще й з помилкою: мало того, що був то вандал, так ще на додаток і неук, що писати не вмів. Чому ж ви дивуєтесь? Це мало погано скінчитися...

— Так, так! — підхопив гладкий жрець. — Опам'ятайтеся, грішники, поки можна, бо гнів богів і помста над вами! Згадайте пророцтво Ітліни, пророчі її слова про кару богів, яка впаде на плем'я, злочинами отруєне! Пригадайте: «Надійде Час Погорди, й древо втратить листя, бутон замерзне, згниє плід і зігріє зерно, а річища рік, замість водою, потечуть льодом. І прийде

Білий Холод, а по ньому Біле Світло, і світ помре посеред завірюхи». Так проказує віщунка Ітліна! А перш ніж станеться це, відкриються знаки й упадуть лиха, бо пам'ятайте: Нільфгард — це кара божа! Це бич, яким Безсмертні хльоскають вас, грішники, аби ви...

— Гей, пашеку стуліть, побожний муже! — рикнув Шелдон Скагґс, тупочучи важкими чобітьми. — Аж млосно стає від ваших забобонів і дурниць! Аж кишки крутить...

— Обережно, Шелдоне, — перебив його з усмішкою високий ельф. — Не жартуй із чужої релігії. Це ані красиво, ані ґречно, ані... безпечно.

— Ні з чого я не жартую, — запротестував ґном. — Я не ставлю під сумнів існування богів, але обурює мене, коли хтось замішує їх до людських справ і милить очі балачками про якусь ельфійську божевільну. Ніби нільфгардці мають бути знаряддям богів? Дурня! Зверніться, люди, пам'яттю назад, до часів Дезмода, Радовіда, Самбука, до часів Абрада Старого Дуба! Не пам'ятаєте, бо життя у вас коротке, наче травнева одnodенка, але я пам'ятаю і вам нагадаю, як воно було тут, на цих землях, зразу після того, як зійшли ви з ваших лодій на пляжі в гирлі Яруги й у Дельті Понтару. З чотирьох кораблів, що тут пристали, виникло три королівства, а пізніше сильніші заковтнули слабших і таким чином зростали, зміцнюючи свою владу. Підкорювали інших, поглинали їх, і королівства росли, ставали все більшими й сильнішими. А тепер те саме робить Нільфгард, бо то країна сильна й об'єднана, жорстка й владна. І якщо ви таким само чином не об'єднаєтеся, Нільфгард поглине вас, воістину як щука карася, як казав отой мудрий друїд!

— Нехай тільки спробують! — Донімір із Троя випнув оздоблені трьома левами груди і струснув мечем у піхвах. — Дали ми їм на горіхи під Содденом, можемо і вдруге дати!

— Занадтенько ви надуті, — пирхнув Шелдон Скагґс. — Мабуть, забули, пане пасований, що, перш ніж сталася друга битва під Содденом, Нільфгард прокотився вашою землею, наче залізний

каток, що трупами таких, як ви, хватів заслали поля від Марнадалю до Заріччя. А затримали нільфгардців також не на вас схожі крикливі крутії, але об'єднані сили Темерії, Реданії, Едірну й Кедвену. Згода і єдність — ось що їх стримало!

— Не тільки, — сказав гучно, але дуже прохолодно Радкліфф. — Не тільки це, пане Скагґсе.

Гном голосно відхаркнув, шморгнув, шурхнув чоботами, після чого легенько вклонився у бік чародія.

— Ніхто не принижує заслуг ваших побратимів, — сказав він. — Ганьба тому, хто не визнає геройства чародіїв із Содденської гори, бо хоробро стояли вони, за спільну справу пролили кров, чимало сприяли вікторії. Не забув про них Любисток у своїй баладі, та й ми також не забудемо. Але зважте, що оті чародії на Горі встали об'єднані й солідарні, визнали лідерство Вільгефорца з Рогґевену, як і ми, вояки Чотирьох Королівств, визнали командування Візіміра Реданського. Шкода тільки, що лише на час війни й вистачило тих згоди та солідарності. Бо нині, коли мир, знову ми розділилися. Візімір і Фольтест душать один одного митом і правом складу, Демавенд з Едірна свариться із Генсельтом за Північну Марку, а Ліга з Генгфорса й Тиссеніди з Ковіра в гробу все бачили. Та й серед чародіїв, як я чув, дарма нині шукати колишньої згоди. Немає серед вас об'єднання, немає підпорядкування, немає єдності. А у Нільфгарді — є!

— Нільфгардом править імператор Емгир вар Емрейс, тиран і самодержець, змушуючи до послуху батогом, мотузкою та сокирою! — заgrimів комес Віліберт. — То що ж ви нам пропонуєте, пане гноме? У що таке маємо ми об'єднатися? У подібну тиранію? А який же король, яке королівство мало б, по-вашому, підпорядкувати собі інші? У чиїх руках хотіли б ви бачити берло¹ та батіг?

— А яке мені діло? — стенув плечима Скагґс. — То ваші, людські справи. Зрештою, хоч кого б ви королем обрали, жоден гном ним не стане.

---

¹ Берло — палиця, оздоблена коштовним камінням і різьбленням; символ влади.

— Ані ельфа чи навіть напівельф, — додав високий представник Старшого Люду, все ще обіймаючи красу в капелюшку. — Навіть чверть ельфа вважаєте ви за щось низьке...

— Так ото вам свербить, — засміявся Віліберт. — У ту саму дуду ви дуете, що й Нільфгард, бо й Нільфгард про рівність кричить, обіцяє вам повернення до старих порядків, щойно він нас переможе і з тих земель вижене. То така єдність, така рівність мариться вам, про таку балакаєте, таку оголошуете! Бо Нільфгард вам за те золотом платить! І не дивно, що ви так полюбляєте одне одного, бо то ж ельфійська раса, ці нільфгардці...

— Дурня, — сказав холодно ельф. — Дурість балакаєте, пане рицарю. Расизм вас осліплює, очевидно. Нільфгардці є людьми, такими самими, як і ви.

— Цілковита це брехня! То нащадки Чорних Сейдхе, кожен про те знає! У венах їхніх ельфійська кров тече! Кров ельфів!

— А у ваших венах що тече? — насмішкувато запитав ельф. — Мішаємо ми нашу кров поколіннями, століттями, ми й ви, і чудово те у нас виходить, не знаю, чи на щастя, чи на біду. Почали ви засуджувати мішані зв'язки чи не чверть століття тому, із марним, зрештою, результатом. І покажіть мені тепер людину без домішок Сейдхе Іхер, крові Старшого Люду.

Віліберт виразно почервонів. Порозовіла також Вера Левенгаупт. Нахилив голову й закашлявся чародій Радкліф. Що цікаво, зарум'янилася також і чарівна ельфійка у горностаєвому капелюшку.

— Усі ми є дітьми Матері Землі, — пролунав у тиші голос сивого друїда. — Ми є дітьми Матері Природи. І хоча матері нашої ми не шануємо, хоча примножуємо інколи її страждання та біль, хоча розбиваємо її серце, вона нас любить, любить нас усіх. Пам'ятаймо про це, зібравшись тут, у Місці Приязні. І не сперечатимемося, хто з нас був тут першим, бо першим був викинутий хвилию Жолудь, а з Жолудя проклунувся Великий Блеоберіс, найстарший із дубів. Стоячи ж під вітами Блеоберісу, серед його віковичного коріння, не забуватимемо ж про наше власне братерське

коріння, про землю, з якої коріння те виростає. Пам'ятаймо про слова пісні поета Любистка...

— Власне! — крикнула Вера Левенгаупт. — А де він є?

— Здимів, — констатував Шелдон Скагґс, дивлячись на порожнє місце під дубом. — Узяв грошенята й здимів, не попросившись. Воїстину по-ельфійськи!

— По-гномськи! — запищав залізний реманент.

— По-людськи, — виправив високий ельф, а краса в капелюшку схилила голову йому на плече.

* * *

— Гей, музико, — сказала Матуся Лантієрі, заходячи без стуку до кімнати та гонячи перед собою запах гіацинтів, поту, пива й шинки. — Маєш гостя. Заходьте, достойний пане.

Любисток поправив волосся, випростався у величезному різьбленому кріслі. Двоє дівчат, що сиділи на його колінах, підхопилися швиденько, прикрили принади, натягнувши розхристані сорочки. «Сором'язливість дівок, — подумав поет, — це ж непогана назва для балади». Він устав, застібнув пояс і натягнув кубрак, розглядаючи шляхтича, який стояв на порозі.

— Воїстину, — сказав, — усюди вмієте мене знайти, хоча рідко вибираєте відповідний для того час. На ваше щастя, я ще не вирішив, яку з тих лялечок хочу. А при твоїх цінах, Лантієрі, не можу дозволити собі обох.

Матуся Лантієрі поблажливо посміхнулася, плеснула в долоні. Дівчата — обидві, білошкіра веснянкувата острів'янка й темно-волоса напівельфійка, — поспіхом вийшли з кімнати. Чоловік, який стояв на порозі, зняв плаща, вручив його Матусі разом із малим, але пузатим мішечком.

— Вибачте, майстре, — сказав, підходячи й усідаючись за стіл. — Знаю, що турбую вас невчасно. Але ви так раптово зникли з-під дуба... Я не наздогнав вас на гостинці, як мав намір, не відразу натрапив на ваш слід і в містечку. Повірте, не заберу у вас забагато часу...

— От завжди ви так мовите, і завжди дурня виходить, — урвав бард. — Залиш нас самих, Лантієрі, простеж, аби нам не перешкоджали. Слухаю вас, пане.

Чоловік подивився на нього допитливо. Мав він темні, вологі, наче заплакані очі, гострий ніс і некрасиві вузькі губи.

— Не зволікаючи, беруся до справи, — заявив він, почекавши, поки за Матусею зачиняться двері. — Цікавлять мене ваші балади, майстре. А саме — певні особи, про яких ви співаєте. Переймаюся правдивими долями героїв ваших балад. Адже, якщо не помиляюся, саме правдива доля реальних осіб надихнула на чудові твори, які я слухав під дубом? Я маю на увазі... Малу Ціріллу з Цінтри. Онуку королеви Каланте.

Любисток глянув на стелю, побарабанив пальцями по столу.

— Мосьпане, — сказав сухо, — дивні речі вас цікавлять. Про дивні речі ви запитуєте. Щось мені здається, що ви не той, за кого я вас маю.

— А за кого ви мене маєте, якщо можу дізнатися?

— Не знаю, чи можете. Залезатиме від того, чи перекажете ви мені вітання від наших спільних знайомих. Мали ви то зробити відразу ж, але якось забули.

— Аж ніяк я не забув. — Чоловік сягнув за пазуху оксамитового каптану кольору сепії, видобув другий мішечок, трохи більший, ніж той, який вручив бандерші, але так само пузатий і брязкітливий при зіткненні з дошками столу. — Ми просто не маємо з вами спільних знайомих, Любистку. Але чи цей гаманець не зуміє залагодити проблему?

— І що ж ви маєте намір купити за такий худенький капшук? — вигнув губи трубадур. — Увесь бордель матусі Лантієрі й землі, що його оточують?

— Скажімо, маю намір підтримати мистецтво. Й митця. Для того щоб мати можливість погомоніти з митцем про його творчість.

— Ви аж настільки любите мистецтво, мій пане? Аж так вам кортить порозмовляти з митцем, що намагається упхати йому

гроші ще до того, як себе назвете, порушуючи тим самим елементарні правила гречності?

— На початку розмови, — незнайомиць трохи примружив темні очі, — вам не дуже заважало моє інкогніто.

— Але тепер заважає.

— Я свого імені не стидаюся, — сказав чоловік із легенькою посмішкою на вузьких губах. — Звуся я Ріенс. Ви мене не знаєте, майстре Любистку, і воно не дивина. Ви занадто знані й відомі, аби знати усіх ваших поціновувачів. А кожному шанувальнику вашого таланту здається, що він знає вас, знає так добре, що певне панібратство є тут цілком доречним. Це стосується також і мене, повною мірою. Знаю, що це помилкове враження, ласкаво вибачте.

— Ласкаво вибачаю.

— Тоді чи можу я розраховувати, що ви відповісте на кілька запитань...

— Ні, не можете, — урвав, набундючившись, поет. — Тепер уже ви мене ласкаво пробачте, але я неохоче дискутую про теми моїх творів, про інспірації, про постаті, як вигадані, так і інші. Бо це обдирає з поезії її поетичні шати й призводить до тривіальності.

— Та невже?

— Напевно. Зважте, що якби після виконання балади про веселу мірошницю я оголосив би, що насправді йдеться про Звірку, дружину мірошника Піскаря, та додав би, що Звірку можна вільно трахати у четвер, бо по четвергах мірошник їздить на ярмарок, — це вже була б не поезія. Це було б або звідництво, або огидний наклеп.

— Розумію, розумію, — швидко сказав Ріенс. — Але це справді поганий приклад. Мене аж ніяк не цікавлять чиїсь гріхи чи грішки. Нікого ви не обмовите, відповідаючи на мої запитання. Мені потрібна тільки одна маленька інформація: що насправді сталося з Ціріллою, княжною Цінтри? Багато осіб стверджували, що Цірілла загинула під час здобуття міста, є навіть свідки того

випадку. Але з вашої балади випливає, що дитина вижила. Насправді цікаво мені, чи то ваша власна уява, чи реальний факт? Істина чи фальш?

— Безмірно тішить мене ваше зацікавлення, — широко посміхнувся Любисток. — Ви будете сміятися, пане як вас там, але саме про це мені й ішлося, коли я ту баладу складав. Хотів я слухачів зворушити й викликати їхню цікавість.

— Істина чи фальш? — холодно повторив Ріенс.

— Якби я це виказав, то знищив би ефект своєї праці. Прощавай, приятелю. Ти використав увесь час, який я міг тобі присвятити. А там дві мої інспірації чекають, не впевнені, яку я виберу.

Ріенс довго мовчав, аж ніяк не збираючись виходити. Дивився на поета недобрим вологим поглядом, а поет відчував зростаючий неспокій. Знизу, із загальної зали борделю, долинав веселий рейвах, інколи перемежований високим дамським сміхом. Любисток відвернувся, немов демонструючи презирливу зневагу, втім, насправді оцінював він відстань, що відділяла його від кута кімнати й від гобелена, на якому зображено було німфу, яка поливала собі цицьки водою з глечика.

— Любистку, — нарешті промовив Ріенс, вкладаючи долоню в кишеню сепієвого каптану. — Відповідай на моє запитання, дуже прошу. Я мушу знати відповідь. Це для мене надзвичайно важливо. І повір мені — для тебе також, бо якщо відповіси по-доброму, то...

— То що?

На вузькі губи Ріенса виповзла паскудна гримаса.

— То я не примушуватиму тебе до відповіді.

— Слухай-но, негіднику! — Любисток встав і удав, що робить грізну міну. — Я гребую гвалтом і насильством. Але зараз покличу Матусю Лантієрі, а вона гукне такого собі Грузилу, який у цьому закладі виконує функції захисника й викидайла. Це справжній митець у своєму фасі. Він копне тебе в сраку, й ти пролетиш над дахами міста так красиво, що нечисленні о цій порі перехожі сприймуть тебе за пегаса.

Ріенс виконав короткий жест, і в його долоні щось зблиснуло.

— А ти впевнений, — запитав він, — що зумієш покликати?

Любисток не мав наміру перевіряти, чи зуміє. Чекати також наміру не мав. Ще до того, як ніж-метелик закрутився і клацнув у долоні Ріенса, довгим стрибком він опинився у кутку кімнати, пірнув під килим із німфою, копняком відчинив таємні дверцята й прожогом помчав униз крученими східцями, уміло відштовхуючись від слизьких поручнів. Ріенс кинувся навздогін, але поет був упевненим у собі — знав таємний хід, наче власну кишеню, не раз користався ним, змиваючись від кредиторів, ревнивих чоловіків і швидких до мордобою конкурентів, у яких часом він крав рими й ноти. Знав, що на третьому повороті намацає обертові двері, за якими буде драбина, що веде у підвал. Був упевнений, що переслідувач, як і багато хто до нього, не зуміє пригальмувати, побіжить далі й наступить на люк, після чого опиниться у хліву. Був упевнений, що побитий, убабляний у гівні й потоптаний свинями переслідувач облишить погоною.

Любисток помилявся, як завжди, коли він був у чомусь упевнений. За спиною раптом щось блиснуло синім, поет відчув, як ноги терпнуть, клякнуть і мертвіють. Не зумів пригальмувати біля обертових дверей, ноги відмовилися слухатися. Крикнув і покотився по сходах, б'ючись об стіни коридору. Люк під ним відчинився із сухим стукотом, трубадур ринув униз, у темряву й сморід. Ще до того, як гепнувся він об тверду підлогу і знепритомнів, пригадав, що Матуса Лантієрі щось натякала про ремонт хліву.

* * *

Опритомнів він від болю у зв'язаних зап'ястках і ліктях, які жорстко виламувало із суглобів. Хотів закричати, але не міг, здавалося, що йому наче позаліплювало глиною ротову порожнину. Стояв навколішки на глинобитній підлозі, а мотузка, поскрипуючи, тягнула його руки вгору. Намагаючись дати полегшення рукам, він пробував підвестися, але ноги також були зв'язані. Давлячись і душачись, він усе ж зумів піднятися, у чому добряче допомогла мотузка, що безжально підтягувала вгору.

Рієнс стояв над ним, а його злі вологі очі блискали у світлі ліхтаря, що його тримав неголений двометровий бурмило поруч. Другий бурмило, напевне не менший, був позаду. Любисток чув його дихання і відчував сморід застарілого поту. Власне, той другий, смердючий, і тягнув мотузку, прив'язану до зап'ястків поета й перекинуту через сволок.

Стопи Любистка відірвалися від підлоги. Поет писнув крізь ніс, нічого більше зробити він не міг.

— Досить, — сказав нарешті Рієнс — майже відразу, але Любистку здалося, що минули століття. Він торкнувся землі, але впасти навколішки, незважаючи на все його бажання, не міг — нап'ята мотузка й далі тримала його натягненим наче струна.

Рієнс наблизився. На обличчі його не помітно було й сліду емоцій, сльозливі оченята і на йоту не змінили свого виразу. Також і голос, яким він заговорив, був спокійним, тихим, майже знудженим.

— Ти, паршивий віршомазе. Вишкребок. Сміття. Самозакохане ніщо. Від мене хотів утекти? Від мене ніхто не втікав. Ми не закінчили розмову, комедіанте, довбешка ти бараняча. Я про дещо тебе розпитував, за кращих умов. Тепер ти відповіси на мої запитання, але за умов куди менш приємних. Ти ж правда відповіси?

Любисток квапливо закивав. Рієнс тільки тепер усміхнувся. І дав знак. Бард заскавчав розпачливо, відчуваючи, як мотузка напинається, а викручені за спину руки тріщать у суглобах.

— Ти не можеш говорити, — констатував Рієнс, масно усміхаючись. — А воно болить, вірно? Знай, що оце зараз я підтягну тебе заради власної приємності, бо страшенно люблю дивитися, якщо комось боляче. Ну, ще трохи вище.

Любисток мало не вдушився вереском.

— Досить, — скомандував нарешті Рієнс, наблизився і схопив поета за жабо. — Слухай, півнику. Я зараз зніму закляття, аби до тебе повернулася мова. Але якщо спробуєш підвищити свій гарненький голос над необхідне, то пожалкуєш.

Зробив долонею жест, торкнувся перснем обличчя поета, й Любисток відчув, як повертаються відчуття у щелепі, язичі та піднебінні.

— Зараз, — продовжував тихо Ріенс, — я поставлю тобі кілька запитань, а ти на них відповідатимеш: плавно, швидко й вичерпно. А якщо ти хоча б на мить завагаєшся чи затнешся, якщо даси мені хоча б найменший привід, аби я засумнівався у твоїй правдивості, то... Глянь униз.

Любисток послухався. Зі страхом побачив, що до мотузки на його кісточках прив'язаний короткий шнур, другим кінцем прип'ятий до цеберка, повного вапна.

— Якщо я накажу підтягти тебе трохи вище, — жорстоко посміхнувся Ріенс, — а разом із тобою і те цеберко, то ти напевне не володітимеш руками. Сумніваюся, аби після чогось подібного ти зберіг можливість грати на лютні. Насправді — сумніваюся. Тож я вважаю, що ти говоритимеш. Я правий?

Любисток не підтвердив, бо зі страху не міг ані ворухнути головою, ані видобути з себе голос. І не схоже було, що Ріенс чекав на підтвердження.

— Я, зрозуміло, — заявив він, — відразу ж дізнаюся, чи говориш ти правду, тієї ж миті зорієнтуюся щодо кожного твого виверта, не дам себе обманути поетичними фокусами чи мутною ерудицією. Це для мене дріб'язок, як дріб'язком було паралізувати тебе на сходах. Тож я раджу, гультаю, зважай на кожне слово. Ну, шкода часу, починаймо. Як ти знаєш, мене цікавить героїня однієї з твоїх чудових балад, онука королеви Каланте із Цінтри. Княжна Цірілла, пестливо називана Цірі. Згідно з доповідями безпосередніх свідків, особа та зникла під час здобуття міста два роки тому. Натомість у баладі ти образно й зворушливо описуєш її зустріч із тим дивним, майже легендарним чоловіком, отим... відьмаком, Геральтом чи Геральдом. Опускаючи поетичну дурню про призначення і вироки долі, з балади випливає, що дитина вийшла з битви за Цінтру цілою. Чи це правда?

— Не знаю... — застогнав Любисток. — Боги, я ж лише поет! Чув те чи інше, а решту...

— Ну?

— Решту я вигидав. Склав сюжетно до купи! Я нічого не знаю! — завив бард, бачачи, що Ріенс подає знак смердюку, й відчувачучи, що мотузка напинається сильніше. — Я не брешу!

— І справді, — кивнув Ріенс. — Не брешеш прямо, це я відчув би. Але щось крутиш. Ти б не вигидавав баладу просто так, без причини. А отого відьмака ти знаєш. Не раз тебе бачили в його товаристві. Ну, кажи, Любистку, якщо суглоби тобі потрібні. Все, що ти знаєш.

— Та Цірі, — видихнув поет, — була відьмакові призначена. Так зване Дитя-Несподіванка... Ви напевне чули, то відома історія. Батьки поклялися віддати її відьмаку...

— Батьки мали би віддати дитину в руки шаленого мутанта? Того найманого вбивці? Брешеш, віршомазе. Такі балачки можеш бабам розповідати.

— Так і було, душею матері присягаюся, — заплакав Любисток. — Я це знаю з певного джерела... Відьмак...

— Кажи про дівчинку. Відьмак мене поки що не цікавить.

— Я нічого не знаю про дівчинку! Знаю лише, що відьмак їхав за нею до Цінтри, коли вибухнула війна. Я тоді його зустрів. Від мене він довідався про різанину, про смерть Каланте... Питав мене про ту дитину, про онуку королеви... Але ж я знав, що в Цінтрі загинули усі, що в останньому бастіоні жодна душа не вціліла...

— Кажи. Менше метафор. Більше конкретики!

— Коли відьмак довідався про падіння Цінтри й про різанину, то відмовився від подорожі. Ми обидва втекли на північ. Я розпрощався з ним у Генгфорсі і з тієї самої пори його не бачив... Але оскільки в дорозі він говорив трохи про ту... Цірі, чи як там її... і про призначення... Тож я і склав баладу. Більше я нічого не знаю, присягаюся!

Ріенс подивився на нього спідлоба.

— А де зараз отой відьмак? — запитав. — Той найманий убивця потвор, поетичний різник, що любить патякати про призначення?

Літературно-художнє видання

САПКОВСЬКИЙ Анджей
Відьмак. Кров Ельфів
Роман

Головний редактор *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *О. В. Стратілат*
Редактор *О. І. Стужук*
Художній редактор *Т. О. Волошина*
Технічний редактор *І. О. Гнідая*
Коректор *Г. В. Іванова*

Підписано до друку 18.11.2020. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «FranklinGothicBookCondITC». Ум. друк. арк. 16,8.
Наклад 5000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61001, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, буд. 24
E-mail: cor@bookclub.ua

Віддруковано у АТ «Харківська книжкова фабрика «Глобус»»
61052, м. Харків, вул. Різдяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

- за телефонами довідкової служби (050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life); (067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88
  - на сайті Клубу: www.bookclub.ua
  - у мережі фірмових магазинів
- див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом
Надсилається безоплатний каталог

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

Сапковський А.

С19 Відьмак. Кров Ельфів : роман / Анджей Сапковський ; перекл. з пол. С. Легези ; комент. С. Легези й О. Стужук. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 320 с.

ISBN 978-617-12-8350-3

ISBN 978-83-7578-065-9 (пол.)

Маленька Цірі — Дитя-Несподіванка — стала більшою несподіванкою, ніж видавалося спочатку. Жахливі сни про загибель Цінтри руйнують її душу, а чаклунський дар, що народжується, може зруйнувати тіло. Дати йому раду під силу лише могутній чарівниці Йеннефер. Тож Геральту не вдається довго переховувати Цірі у Відьмачому Оселищі. Попереду небезпечна подорож, бо для багатьох маленька княжна Цінтри — останній аргумент: для Ради Чародіїв, для чотирьох королів, для зловісних посланців Нільфгарду... І тільки Геральт обєрігає сірвоолосу дівчинку заради неї самої...

УДК 821.162.1